

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.04.2018, sp. zn. 15 Td 10/2018, ECLI:CZ:NS:2018:15.TD.10.2018.1

Číslo: 44/2018

Právní věta: Místem spáchání trestného činu, jehož zákonným znakem je, že pachatel nějakou látku „doveze“, je nejen místo, kde se zásilka obsahující dováženou látku ocitla na území České republiky a kde byl trestný čin dokonán, ale každé místo, v němž došlo k nějakému byť jen dílčímu jednání pachatele, které bylo příčinou toho, že zakázaná látka byla z ciziny dopravena na území České republiky, zejména místo, ze kterého byla učiněna objednávka, a dále každé místo, jímž zásilka na území České republiky procházela do doby, než byla doručena určenému příjemci a než byl trestný čin ukončen (dokončen). Místně příslušnými jsou podle § 18 odst. 1 tr. ř. všechny soudy, v jejichž obvodu se nachází některé z uvedených míst. Řízení pak koná podle § 22 tr. ř. soud, u něhož státní zástupce podal obžalobu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.04.2018

Spisová značka: 15 Td 10/2018

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Místní příslušnost, Místo spáchání činu

Předpisy: § 18 odst. 1 tr. ř.
§ 22 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl, že k projednání věci obviněného M. B. je příslušný Obvodní soud pro Prahu 6.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 podala dne 18. 9. 2017 u Obvodního soudu pro Prahu 6 obžalobu na obviněného M. B. pro přečin výroby a jiného nakládání s látkami s hormonálním účinkem podle § 288 odst. 1 tr. zákoníku. Podle obžaloby se obviněný dopustil tohoto přečinu tím, že v srpnu 2016 nechal prostřednictvím pošty přes Prahu 6, a to Letiště Václava Havla, dovézt z USA 300 ks skleněných vialek obsahujících Ipamorelin a 50 ks skleněných vialek obsahujících látku GHRP-6, aniž k tomu měl příslušné oprávnění, toto zboží objednal z místa bydliště v D. D., okr. Frýdek-Místek, prostřednictvím internetu a zboží bylo na Letišti Václava Havla v Praze 6 zadrženo dne 20. 8. 2016, přičemž látka GHRP-6 je uvedena v příloze č. 1 nařízení vlády č.

454/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem a jaké je jejich větší množství a co se pro účely trestního zákoníku považuje za metodu spočívající ve zvyšování přenosu kyslíku v lidském organismu a za jiné metody s dopingovým účinkem, ve znění nařízení vlády č. 2/2012 Sb.

2. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 2 T 84/2017, byla věc podle § 314c odst. 1 písm. a) tr. ř., § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. předložena Nejvyššímu soudu k rozhodnutí o příslušnosti soudu. Obvodní soud pro Prahu 6 konstatoval, že podle obsahu spisu obviněný učinil objednávku ze svého bytu v Ostravě, že jako adresu příjemce uvedl adresu pošty v Havířově, D., a že pohyb zásilky přes území obvodu Prahy 6 byl nezávislý na vůli obviněného, neboť bylo pouze volbou přepravce, po jaké trase zásilku doručí. Z toho Obvodní soud pro Prahu 6 vyvodil závěr, že není místně příslušný, a vyjádřil názor, že místně příslušným je Okresní soud v Ostravě.

3. V souladu s rozvrhem práce Nejvyššího soudu připadlo rozhodnutí o příslušnosti soudu senátu č. 7, který usnesením ze dne 17. 1. 2018, sp. zn. [7 Td 49/2017](#), podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, předložil věc velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu. Senát č. 7 v usnesení konstatoval, že pro určení místní příslušnosti soudu je rozhodný výklad zákonného znaku „doveze“, a poukázal na nejednotnou rozhodovací praxi senátů Nejvyššího soudu v této otázce ve věcech, kdy neoprávněně dovezené zboží bylo zadrženo na letišti v Praze 6, avšak bylo objednáno z místa mimo obvod Prahy 6 a bylo určeno k doručení do místa mimo obvod Prahy 6, a kdy obžaloba byla podána u Obvodního soudu pro Prahu 6. Tuto nejednotnost senát č. 7 demonstroval na jedné straně usnesením Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2012, sp. zn. [11 Td 68/2012](#), a na druhé straně usneseními Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. [7 Td 2/2014](#), ze dne 14. 1. 2014, sp. zn. [7 Td 70/2013](#), a ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. [7 Td 14/2015](#).

4. Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2012, sp. zn. [11 Td 68/2012](#), bylo rozhodnuto, že místně příslušným je Obvodní soud pro Prahu 6 s ohledem na to, že trestný čin, jehož zákonným znakem je, že pachatel zakázanou látku „doveze“, je dokonán již jejím dopravením na území České republiky a že není nutné, aby se tato látka skutečně dostala do dispozice pachatele, přičemž bylo zdůrazněno, že v obvodu Prahy 6 nastal následek, byť jen v důsledku kontroly přepravovaného zboží, a že v tomto obvodu došlo i k jednání pachatele, který sice s přepravovanou látkou nedisponoval osobně, ale prostřednictvím přepravce jako jiné osoby, která neznala obsah zásilky, a nebyla tedy trestně odpovědná.

5. Naproti tomu usneseními Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2014, sp. zn. [7 Td 70/2013](#), ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. [7 Td 2/2014](#), a ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. [7 Td 14/2015](#), poté, co Obvodní soud pro Prahu 6 předložil věc k rozhodnutí o příslušnosti, bylo rozhodnuto, že místně příslušnými jsou jiné soudy (Okresní soud v Hodoníně, Okresní soud v Blansku, Městský soud v Brně) s ohledem na to, odkud byla zásilka na území České republiky objednána, resp. kam měla být na území České republiky doručena, a také se zřetelem k tomu, že zadržení zásilky na letišti v Praze 6 bylo náhodnou okolností závislou jen na důslednosti kontroly. V citovaných usneseních senát č. 7 za místo spáchání činu považoval místo na území České republiky, odkud bylo zboží objednáno, resp. kam mělo být doručeno, přičemž obvod Prahy 6 považoval jen za místo, kde vyšel čin najevo.

6. Ve věci obviněného M. B. senát č. 7 setrval na právním názoru, který vyslovil v usneseních uvedených v předcházejícím odstavci a který se liší od právního názoru předtím vysloveného senátem č. 11.

7. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu shledal, že k projednání věci obviněného M. B. je věcně i místně příslušný Obvodní soud pro Prahu 6.

II. Právní posouzení věci

8. O věcné příslušnosti okresního soudu (v obvodu hl. m. Prahy obvodního soudu) není z hlediska ustanovení § 16 tr. ř. pochyb.

9. Místní příslušnost soudu upravuje především ustanovení § 18 tr. ř. Podle § 18 odst. 1 tr. ř. řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán. Podle § 18 odst. 2 tr. ř., nelze-li místo činu zjistit nebo byl-li čin spáchán v cizině, koná řízení soud, v jehož obvodu obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje, a jestliže se nedají tato místa zjistit nebo jsou mimo území České republiky, koná řízení soud, v jehož obvodu čin vyšel najevo.

10. Trestného činu výroby a jiného nakládání s látkami s hormonálním účinkem podle § 288 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí mimo jiné ten, kdo neoprávněně ve větším množství vyrobí, přechovává, doveze, vyveze, proveze, nabízí, prodá, jinému poskytne nebo podá látku s anabolickým nebo jiným hormonálním účinkem za jiným než léčebným účelem.

11. Obviněný M. B. podle tzv. právní věty obžaloby spáchal uvedený trestný čin tím, že neoprávněně ve větším rozsahu dovezl látku s anabolickým nebo jiným hormonálním účinkem za jiným než léčebným účelem.

12. Pro posouzení otázky, kde byl trestný čin spáchán, je významné, kde došlo k jednání pachatele a kde nastal následek. Jednáním tu jsou všechny projevy vůle trestně odpovědné osoby, které jsou příčinou toho, že zakázaná látka byla z ciziny dopravena do České republiky. Následkem pak je právě skutečnost, že se zakázaná látka ocitla na území České republiky.

13. Pokud je trestný čin spáchán tím, že pachatel doveze zakázanou látku, lze souhlasit s citovaným rozhodnutím senátu č. 11, podle něhož pod pojmem „doveze“ se rozumí dopravení látky z ciziny na území České republiky. Trestný čin, jehož zákonným znakem je to, že pachatel látku „doveze“, je dokonán již tím, že se látka ocitne na území České republiky, tedy nikoli až tím, že je látka na území České republiky doručena či jinak dodána do dispozice adresáta.

14. Pojem „doveze“ však obsahově nelze redukovat jen na fyzické dopravení zakázané látky přes státní hranici na území České republiky, ale je nutno pojímat ho širěji. Dovoz je - obecně vzato - jednou z forem zahraničněobchodní činnosti, která zahrnuje i další složky než jen fyzický přesun zboží z ciziny na území České republiky. Jde o to, že součástí dovozu jako zahraničněobchodní činnosti je také např. zjištění možnosti získat na zahraničním trhu nějaké zboží, objednání tohoto zboží, sjednání podmínek jeho dodání, uzavření příslušné smlouvy a poté, co zboží v rámci přepravy z ciziny překročí státní hranici a ocitne se na území České republiky, i jeho dodání určenému adresátovi v České republice.

15. Dovoz zakázané látky je nutno chápat jako určitý způsob, jímž si pachatel takovou látku opatří nebo ji opatří jinému. Pod pojem „doveze“ je tedy třeba zahrnout nejen samotné fyzické dopravení látky ze zahraničí do České republiky, ale celé jednání, jehož důsledkem je to, že se látka dostane z ciziny na území České republiky, a které směřuje k tomu, aby látka byla dodána do dispozice nějaké osoby na území České republiky.

16. Z toho důvodu lze souhlasit s citovanými rozhodnutími senátu č. 7, podle nichž je významné, odkud na území České republiky byla zakázaná látka objednána a kam na území České republiky byla dodána určenému adresátovi. Nedostatkem citovaných rozhodnutí senátu č. 7 ovšem je to, že právní názor v nich vyslovený byl konstruován jako právní názor, který se vzájemně vylučuje s právním názorem vysloveným v citovaném rozhodnutí senátu č. 11. Tak tomu ve skutečnosti není,

protože jde o právní názory vzájemně se doplňující, uváží-li se věc nikoli jen z hlediska, kdy byl trestný čin dokonán, ale také z hlediska, kdy byl dokončen.

17. I když je trestný čin dokonán již tím, že se zakázaná látka v důsledku jednání pachatele ocitne na území České republiky, k dokončení trestného činu dojde až tehdy, když je látka dodána adresátovi, tj. když je naplněn účel, cíl a smysl dovozu. Trestný čin pak je spáchán rovněž všude tam, kde došlo k jednání, jímž byl trestný čin, byť postupně, dokončen.

18. Z uvedeného logicky vyplývá, že místem spáchání činu je

- každé místo, v němž došlo k nějakému byť jen dílčímu jednání pachatele, které bylo příčinou toho, že zakázaná látka byla z ciziny dopravena na území České republiky, zejména místo, z kterého byla učiněna objednávka,

- pokud byla zakázaná látka skutečně dodána určenému adresátovi na území České republiky, také místo, kde se tak stalo,

- pokud byla zakázaná látka poté, co se ocitla na území České republiky, dále přepravována za účelem dodání určenému adresátovi v České republice, každé místo, jímž během přepravy prošla.

19. K těmto zásadám je třeba dodat, že pachateli se jako jeho jednání přičítá i přeprava zakázané látky prostřednictvím pošty nebo jiných třetích osob, které ve vztahu k dovozu zakázané látky nejednají zaviněně. Jde tu o tzv. nepřímé pachatelství podle § 22 odst. 2 tr. zákoníku, kdy se za jednání pachatele považuje i to, co sám fyzicky nevykonal a co vykonal někdo jiný, kdo za to není trestně odpovědný.

20. Dále je nutné poznamenat, že pokud je dovezená zakázaná látka nalezena a zadržena při kontrole poštovních a jiných podobných zásilek přicházejících z ciziny, při kontrole zavazadel osob vstupujících na území České republiky apod., pak nahodilost místa nálezu zakázané látky nic nemění na skutečnosti, že jde o místo, kde došlo k jednání pachatele a kde nastal následek, a není možné interpretovat ji omezeně pouze tak, že na tomto místě vyšel čin najevo.

21. Totéž platí ohledně náhodné okolnosti, po jaké trase byla zásilka obsahující zakázanou látku přepravována určenému adresátovi prostřednictvím pošty nebo jiné třetí osoby, která ve vztahu k dovozu zakázané látky nejednala zaviněně. To, že trasu zvolil ten, kdo přepravu realizoval, se nijak nedotýká závěru, že místem spáchání činu je každé místo, jímž zásilka prošla. Na každém takovém místě totiž došlo k jednání pachatele, jemuž se přeprava přičítá jako tzv. nepřímé pachatelství podle § 22 odst. 2 tr. zákoníku.

22. Konečně je třeba uvést, že když zakázaná látka nebyla dodána určenému adresátu na území České republiky, např. proto, že byla před tím objevena a zadržena při nějaké kontrole, není místo, kam měla být zásilka doručena, možné bez dalšího považovat za místo spáchání činu, protože na tomto místě za popsaných okolností nedošlo k žádnému jednání pachatele ani k následku. Jinak by tomu bylo, jestliže by z uvedeného místa pachatel již před tím učinil objednávku směřující k dodání zakázané látky a jestliže by přitom určil dané místo zároveň jako místo doručení.

23. Aplikují-li se uvedené zásady na posuzovaný případ obviněného M. B., je zřejmé, že místem spáchání činu je jak Letiště Václava Havla v Praze 6, kde byla zásilka obsahující zakázanou látku zadržena, tak bydliště obviněného, odkud obviněný učinil objednávku směřující k opatření zakázané látky z ciziny, tj. bydliště na adrese Ostrava - Moravská Ostrava, T. (podle zjištění Obvodního soudu pro Prahu 6), resp. na adrese D. D., okr. Frýdek-Místek (podle skutku popsaného v žalobním návrhu).

24. Z hlediska ustanovení § 18 odst. 1 tr. ř. je dána místní příslušnost jak Obvodního soudu pro Prahu 6, tak Okresního soudu v Ostravě, resp. Okresního soudu ve Frýdku-Místku.

25. Za tohoto stavu je podle § 22 tr. ř. rozhodné, u kterého soudu podala státní zástupkyně obžalobu. Protože se tak stalo u Obvodního soudu pro Prahu 6, je tento soud příslušný k projednání věci.